

ŻYWIENIE W NEFROLOGII, HEPATOLOGII I ENDOKRYNOLOGII

1. METRYCZKA	
Rok akademicki	2025/2026
Wydział	WYDZIAŁ NAUKI O ZDROWIU
Kierunek studiów	DIETETYKA
Dyscyplina wiodąca	NAUKI O ZDROWIU
Profil studiów	Praktyczny
Poziom kształcenia	II STOPNIA
Forma studiów	STACJONARNE
Typ modułu/przedmiotu	OBOWIĄZKOWY
Forma weryfikacji efektów uczenia się	EGZAMIN PISMENY STACJONARNY
Jednostka prowadząca /jednostki prowadzące	<u>Zakład Dietetyki Klinicznej Warszawskiego Uniwersytetu Medycznego</u> ul. Ciołka 27, 01-445 Warszawa
Kierownik jednostki/kierownicy jednostek	Dr hab. n. o zdrowiu dr n. med. Dorota Szostak – Węgierek
Koordynator przedmiotu	Dr n. o zdrowiu Marta Dąbrowska-Bender marta.dabrowska@wum.edu.pl
Osoba odpowiedzialna za sylabus	Dr n. o zdrowiu Marta Dąbrowska-Bender marta.dabrowska@wum.edu.pl
Prowadzący zajęcia	Prof. dr hab. n med. i n o zdr. Dorota Szostak – Węgierek Dr n o zdr. Marta Dąbrowska – Bender Dr n. med. Anna Jeznach – Steinhagen Dr hab. n med. Aneta Czerwonogrodzka – Senczyna Dr n. med. Iwona Boniecka Dr n med. Joanna Ostrowska

2. INFORMACJE PODSTAWOWE				
Rok i semestr studiów	ROK 1, SEMESTR II		Liczba punktów ECTS	3,00
FORMA PROWADZENIA ZAJĘĆ		Liczba godzin	Kalkulacja punktów ECTS	
Godziny kontaktowe z nauczycielem akademickim				
wykład (W)		15	0,6	
seminarium (S)		30	1,2	
ćwiczenia (C)		20	0,8	
e-learning (e-L)				
zajęcia praktyczne (ZP)				
praktyka zawodowa (PZ)				
Samodzielna praca studenta				
Przygotowanie do zajęć i zaliczeń		10	0,4	

3. CELE KSZTAŁCENIA	
C1	Dostarczenie wiedzy z zakresu postępowania żywieniowego w różnych chorobach nerek, wątroby i endokrynologicznych.
C2	Rozwinięcie umiejętności prowadzenia opieki żywieniowej nad pacjentem nefrologicznym, hepatologicznym i endokrynologicznym.
C3	Rozwinięcie umiejętności oceny sposobu żywienia i jego modyfikacji oraz kompleksowej oceny stanu odżywienia.

4. EFEKTY UCZENIA SIĘ	
Numer efektu uczenia się	Efekty w zakresie
Wiedzy – Absolwent zna i rozumie:	
D2.W39	Zasady dietoterapii w chorobach nerek, wątroby oraz układu endokrynnego, uwzględniając mechanizmy patofizjologiczne i metaboliczne tych schorzeń.

D2.W40	Wpływ zaburzeń czynności nerek i wątroby na metabolizm makro- i mikroskładników oraz zasady żywienia pacjentów z przewlekłą chorobą nerek, marskością wątroby, stłuszczeniem wątroby i innymi schorzeniami.
D2.W41	Interakcje między dietą a funkcjonowaniem układu hormonalnego, w tym rolę żywienia w leczeniu insulinooporności, cukrzycy, chorób tarczycy i innych zaburzeń endokrynologicznych.

Umiejętności – Absolwent potrafi:

D2.U49	Ocenić stan odżywienia pacjentów z chorobami nerek, wątroby i zaburzeniami endokrynologicznymi oraz identyfikować czynniki ryzyka niedożywienia i zaburzeń metabolicznych.
D2.U50	Potrafi opracować i wdrożyć indywidualne strategie dietoterapeutyczne dla pacjentów z chorobami nerek, wątroby i innymi chorobami endokrynologicznymi.
D2.U51	Dostosować dietę do pacjentów dializowanych, uwzględniając ograniczenia dotyczące spożycia białka, elektrolitów i płynów.

Kompetencji społecznych – Absolwent jest gotów do:

D2.K06	Odpowiedzialności za własny rozwój i doskonalenie zawodowe oraz działania w oparciu o potwierdzoną naukowo wiedzę.
---------------	--

5. ZAJĘCIA

Forma zajęć	Treści programowe	Efekty uczenia się
W1	Anatomia i fizjologia nerek oraz patofizjologia wybranych zaburzeń metabolicznych związanych z funkcją wydalniczą i regulacyjną.	D2.W39, D2.W40
W2	Patogeneza, diagnostyka i strategie terapeutyczne w chorobach nerek z uwzględnieniem interwencji żywieniowych oraz oceny stanu odżywienia i nawodnienia pacjenta.	D2.W39, D2.W40
W3	Rola diety i edukacji pacjenta w profilaktyce oraz prewencji chorób nerek.	D2.W39, D2.W40
W4	Anatomia i fizjologia wątroby oraz patofizjologia wybranych zaburzeń metabolicznych związanych z jej funkcją detoksykacyjną, metaboliczną i wydzielniczą.	D2.W39, D2.W40
W5	Patogeneza, diagnostyka i strategie terapeutyczne w chorobach wątroby z uwzględnieniem interwencji żywieniowych oraz oceny stanu odżywienia i nawodnienia pacjenta.	D2.W39, D2.W40
W6	Rola diety i edukacji pacjenta w profilaktyce oraz prewencji chorób wątroby.	D2.39, D2.W40
S1	Propedeutika endokrynologii	D2.W39, D2.W41, D2.U49, D2.U50, D2.K06

S2	Insulinooporność, stany przedcukrzycowa, cukrzyca	D2.W39, D2.W41, D2.U49, D2.U50, D2.K06
S3	Żywienie w insulinooporności	D2.W39, D2.W41, D2.U49, D2.U50, D2.K06
S4	Żywienie w chorobach tarczycy	D2.W39, D2.W41, D2.U49, D2.U50, D2.K06
S5	Endometrioza. Zasady żywienia	D2.W39, D2.W41, D2.U49, D2.U50, D2.K06
S6	Osteoporoza. Zasady żywienia.	D2.W39, D2.W41, D2.U49, D2.U50, D2.K06
S7	Żywienie w zespole polycystycznych jajników.	D2.W39, D2.W41, D2.U49, D2.U50, D2.K06
S8	Żywienie w cyklu miesięcznym i zaburzeniach hormonów płciowych	D2.W39, D2.W41, D2.U49, D2.U50, D2.K06
S9	Otyłość - pierwotna i wtórna.	E_W39, E_W41, E_U49, E_U50, E_K06
S10	Opracowanie przypadków pacjentów. Menopauza – praca własna studentów i zaliczenie	D2.U49, D2.U50, D2.K06
Ć1-Ć5	Indywidualizacja zaleceń żywieniowych w przewlekłej chorobie wątroby i/lub nerek – podejście praktyczne w opiece nad pacjentem poradni specjalistycznej.	D2.U49, D2.U50, D2.U51, D2.K06

6. LITERATURA

Obowiązkowa

1. Ciborowska H., Rudnicka A. Dietetyka. Żywienie zdrowego i chorego człowieka. 5. wydanie, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa, 2021.
2. Michajlik A, Ramotowski W. Anatomia i fizjologia człowieka. Warszawa: Wydawnictwo Lekarskie PZWL; 2017.
3. Wieczorek-Chełmińska, Z. (2023). Żywienie w chorobach nerek Wydawnictwo: PZWL
4. Wieczorek-Chełmińska, Z. (2023). Żywienie w chorobach wątroby, dróg żółciowych i trzustki Wydawnictwo: PZWL
5. Gellert R., Mastalerz-Migas M., Krajewska M., Ledwoch J. Wytyczne konsultanta krajowego w dziedzinie nefrologii, konsultanta krajowego w dziedzinie medycyny rodzinnej oraz prezesa Polskiego towarzystwa nefrologicznego dotyczące diagnostyki i leczenia przewlekłej choroby nerek w POZ, z uwzględnieniem opieki koordynowanej. 2024 r.
6. Żywienie kliniczne w chorobach przewodu pokarmowego: aktualne wytyczne dotyczące praktyki klinicznej - zalecenia Sekcji Żywienia Klinicznego i Metabolizmu Polskiego Towarzystwa Gastroenterologii, 2025.
7. KDIGO 2023: <https://kdigo.org/events/kdigo-2024-ckd-guidelines-unpacked-hear-it-straight-from-the-experts/>
8. Zasady żywienia w przewlekłej chorobie nerek — stanowisko Grupy Roboczej Polskiego Towarzystwa Nefrologicznego, 2019.
9. ESPEN practical guideline: Clinical nutrition in liver disease, 2020.
10. ESPEN Guidelines guideline on clinical nutrition in hospitalized patients with acute or chronic kidney disease, 2021.
11. Sobotka L, red. Podstawy żywienia klinicznego. 4. wyd. Warszawa: Scientifica Sp. z o.o.; 2021.
12. Jeznach-Steinhagen A. Żywienie w cukrzycy i chorobach towarzyszących. PZWL. 2021 Endokrynologia pod red Grinspana.

13. Nowak, A. (2019). Żywnie w cukrzycy. W: B. Wiśniewski (Red.), Dietetyka kliniczna (s. 45–67). Wydawnictwo Lekarskie PZWL.
14. Janiszewska, J., Ostrowska, J., & Szostak-Węgierek, D. (2021). The influence of nutrition on adiponectin: A narrative review. *Nutrients, 13*(5), 1394. <https://doi.org/10.3390/nu13051394>

Uzupełniająca

7. SPOSOBY WERYFIKACJI EFEKTÓW UCZENIA SIĘ

Symbol przedmiotowego efektu uczenia się	Sposoby weryfikacji efektu uczenia się	Kryterium zaliczenia
Np. A.WI, A.UI, KI	Pole definiuje metody wykorzystywane do oceniania studentów, np. kartkówka, kolokwium, raport z ćwiczeń itp.	Np. próg zaliczeniowy
	Egzamin końcowy po II semestrze.	Próg zaliczenia 60%

8. INFORMACJE DODATKOWE

(tu należy zamieścić informacje istotne z punktu widzenia nauczyciela niezawarte w pozostałej części sylabusu, w szczególności w oparciu o regulacje wynikające z § 26 ust. 1 i 2, § 27 ust. 3 oraz § 28 ust. 1 Regulaminu Studiów wskazanie liczby terminów zaliczeń przedmiotu, w tym zaliczeń dopuszczających do egzaminu, oraz np. czy przedmiot jest powiązany z badaniami naukowymi, szczegółowy opis egzaminu, informacje o kole naukowym)

Kryteria oceniania zaliczenia testowego oraz egzaminu końcowego:

Kryteria oceniania egzaminu końcowego

60-67,9% – dostateczny (3,0)
 68-75,9% - dość dobry (3,5)
 76-83,9% - dobry (4,0)
 84-91,9% - ponad dobry (4,5)
 92-100% - bardzo dobry (5,0)

Prawa majątkowe, w tym autorskie, do sylabusu przysługują WUM. Sylabus może być wykorzystywany dla celów związanych z kształceniem na studiach odbywanych w WUM. Korzystanie z sylabusu w innych celach wymaga zgody WUM.

UWAGA

Końcowe 10 minut ostatnich zajęć w bloku/semestrze/roku należy przeznaczyć na wypełnienie przez studentów

Ankiety Oceny Zajęć i Nauczycieli Akademickich